Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MACIEJA SZPUNARJA,
predstavljeni 2. maja 2018 [1]

Zadeva C-214/17

Alexander Mölk
proti
Valentini Mölk

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,
ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija))

Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Haaški protokol o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti – Preživnine – Položaj, v katerem imata preživninski upravičenec in zavezanec kraj običajnega prebivališča v različnih državah članicah – Vloga zavezanca za znižanje preživnine – Določitev prava, ki se uporablja

I. Uvod

1. To je drugi zaporedni predlog za sprejetje predhodne odločbe, s katerim Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija) Sodišče prosi za razlago Haaškega protokola iz leta 2007. [2]

2. Tokrat se dvomi predložitvenega sodišča nanašajo na razlago člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007. Ta člen določa, da se v primeru, če upravičenec preživninski zahtevek uveljavlja pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, za preživninsko obveznost načeloma uporabi pravo sodišča, ki odloča o zadevi (*lex fori*).

3. Predložitveno sodišče želi izvedeti, ali se *lex fori* uporabi tudi v postopku, ki ga je začel zavezanec. Dvomi predložitvenega sodišča, na katere se nanaša ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, so se porodili v postopku, ki teče pred sodiščem kraja običajnega prebivališča zavezanca in v katerem ta zavezanec želi doseči znižanje preživnine, ki je bila prej določena na podlagi prava kraja običajnega prebivališča zavezanca v postopku, ki ga je začel upravičenec.

1 Jezik izvirnika: poljščina.

2 Besedilo protokola je v Prilogi k Sklepu Sveta z dne 30. novembra 2009 o sklenitvi, s strani Evropske skupnosti, Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti (2009/941/ES) (UL 2009, L 331, str. 17, v nadaljevanju: Haaški protokol iz leta 2007). Prvi predlog za sprejetje predhodne odločbe se je nanašal na uporabo člena 4(2) Haaškega protokola iz leta 2007 v postopku, v katerem je upravičenec uveljavljal preživnino za nazaj, za obdobje pred začetkom postopka. Postopek v zvezi s tem predlogom pred Sodiščem še teče. Sklepne predloge v tej zadevi sem predstavil 30. januarja 2018. Glej moje sklepne predloge v zadevi KP (C-83/17, EU:C:2018:46). Pomembno je, da se – za razliko od tega predloga za sprejetje predhodne odločbe – zadeva KP nanaša na položaj, v katerem je do spremembe kraja običajnega prebivališča ene od strank preživninske obveznosti prišlo v obdobju, ki je bilo pomembno za odločitev glede preživnine.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Haaški protokol iz leta 2007

4. Člen 3(1), člen 4(1)(a) in člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 določajo:

„*Člen 3*

Splošno pravilo glede prava, ki se uporablja

1. Preživninske obveznosti ureja pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, razen če ta protokol določa drugače.

[…]

Člen 4

Posebna pravila, ki omogočajo prednost določenim upravičencem

1. Naslednje določbe se uporabljajo za preživninske obveznosti:

(a) staršev do njihovih otrok;

[…]

3. Pravo sodišča se uporablja ne glede na člen 3, če se je upravičenec obrnil na pristojni organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Če pa upravičenec na podlagi tega prava od zavezanca ne more dobiti preživnine, se uporabi pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče.

[…]“.

5. Člen 7(1) Haaškega protokola iz leta 2007, naslovljen „Določitev prava, ki se uporablja za namene določenega postopka“, določa:

„Ne glede na člene 3 do 6 [Haaškega protokola iz leta 2007] lahko preživninski upravičenec in preživninski zavezanec izključno za namene določenega postopka v zadevni državi izrecno določita, da se bo za preživninsko obveznost uporabljalo pravo te države.“

6. Člen 8(1)(b) Haaškega protokola iz leta 2007, naslovljen „Določitev prava, ki se uporablja“ pa določa, da lahko preživninski upravičenec in preživninski zavezanec ne glede na člene od 3 do 6 tega protokola kot pravo, ki se bo uporabilo za preživninsko obveznost, kadar koli izbereta pravo države, v kateri ima ena od strank v trenutku določitve običajno prebivališče.

2. Uredba št. 4/2009

7. Določbe v zvezi z mednarodno pristojnostjo v zadevah, ki se nanašajo na preživninske obveznosti, se nahajajo v poglavju II „Sodna pristojnost“ Uredbe št. 4/2009 [3]. Vodilno vlogo med njimi ima člen 3 te uredbe, naslovljen „Splošna sodna pristojnost“, ki določa:

„V državah članicah ima sodno pristojnost v preživninskih zadevah:

(a) sodišče kraja, kjer ima tožena stranka običajno prebivališče, ali

(b) sodišče kraja, kjer ima upravičenec običajno prebivališče, ali

[…]“.

8. Člen 5 Uredbe št. 4/2009, naslovljen „Pristojnost sodišča pred katerim se stranka spusti v postopek“, določa:

„Poleg pristojnosti, ki izhaja iz drugih določb te uredbe, je pristojno tudi sodišče države članice, pred katerim se tožena stranka spusti v postopek. To pravilo pa ne velja, če se je stranka spustila v postopek, da bi ugovarjala pristojnosti.“

III. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari

9. Alexander Mölk, ki je zavezanec za plačilo preživninske obveznosti, na katero se nanaša postopek v glavni stvari, je oče upravičenke, Valentine Mölk. Zavezanec, A. Mölk, ima že nekaj let običajno prebivališče v Avstriji, medtem ko ima upravičenka, V. Mölk, običajno prebivališče v Italiji.

10. Na podlagi sklepa Bezirksgericht Innsbruck (okrožno sodišče v Innsbrucku, Avstrija) z dne 10. oktobra 2014 mora zavezanec v korist upravičenke mesečno plačevati preživnino v višini 650 EUR. Sklep o preživnini je bil izdan na podlagi avstrijskega prava. Postopek, v katerem je bil izdan sklep z dne 10. oktobra 2014, je začela upravičenka.

11. Zavezanec je leta 2015 na Bezirksgericht Innsbruck (okrožno sodišče v Innsbrucku) vložil zahtevek za znižanje preživnine s 650 EUR na 490 EUR s 1. februarjem 2015. [4] Zavezanec je v obrazložitvi tega zahtevka navedel, da se je njegov dohodek zmanjšal zaradi ukinitve letne premije, ki jo je prejemal dotlej. Upravičenka je predlagala, naj se ta zahtevek zavrne.

12. Bezirksgericht Innsbruck (okrožno sodišče v Innsbrucku) je 11. decembra 2015 zavrnilo zahtevek za znižanje preživnine. Po mnenju tega sodišča bi bilo treba zahtevek zavezanca obravnavati na podlagi italijanskega prava, ker ima upravičenka običajno prebivališče v Italiji.

3 Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL 2009, L 7, str. 1; popravek v UL 2011, L 131, str. 26).

4 Predložitveno sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe tako za zahtevek za določitev preživnine v korist upravičenke kot za zahtevek za znižanje preživnine uporablja izraz „zahteva“. Zato sta stranki opredeljeni kot „vlagatelj“ in „nasprotna stranka“. Domnevam, da je do te rešitve prišlo zaradi narave tega postopka na podlagi avstrijskih procesnih predpisov, s katerimi se na ta način izogne obravnavanju preživninskih zadev v pravdnem postopku, v katerem bi imela „vlagatelj“ in „nasprotna stranka“ v postopku vlogo „tožeče stranke“ in „tožene stranke“. Vendar pa, na primer, poljska jezikovna različica Haaškega protokola iz leta 2007 v členu 4(3) ne vsebuje pojma „zgłoszenie wniosku“ (predložitev zahteve) s strani preživninskega upravičenca, ampak „wytoczenie powództwa“ (vložitev tožbe). Po drugi strani pa nekatere druge jezikovne različice vsebujejo bolj splošne pojme, ki ne vplivajo na to vprašanje. Francoska različica, na primer, vsebuje pojem „le créancier a saisi l'autorité compétente“, angleška različica „the creditor has seized the competent authority“ in nemška različica „die berechtigte Person die zuständige Behörde […] angerufen“. Vendar pa je zakonodajalec Unije v Uredbi št. 4/2009, na katero se nanaša drugo vprašanje za predhodno odločanje, uporabil pojma „tožeča stranka“ in „tožena stranka“, in ne „vlagatelj“ in „nasprotna stranka“. Zato bom v teh sklepnih predlogih uporabljal pojme iz Uredbe št. 4/2009 („tožeča stranka“, „tožena stranka“) tam, kjer je to smiselno za opredelitev procesnih vlog strank v postopku.

13. Vlagatelj zahtevka je zoper sklep z dne 11. decembra 2015 vložil pritožbo na Landesgericht Innsbruck (deželno sodišče v Innsbrucku, Avstrija). Pritožbeno sodišče je s sklepom z dne 9. marca 2016 potrdilo sklep prvostopenjskega sodišča.

14. Za razliko od prvostopenjskega sodišča pa je pritožbeno sodišče menilo, da je treba za zahtevek za znižanje preživnine uporabiti avstrijsko pravo. S sklepom z dne 10. oktobra 2014 je bilo namreč o preživnini odločeno na podlagi avstrijskega prava. V skladu s členom 3(2) Haaškega protokola iz leta 2007 („Če se običajno prebivališče upravičenca spremeni, se od trenutka spremembe uporablja pravo države, v kateri ima upravičenec novo običajno prebivališče.“) lahko do spremembe prava, ki se uporablja, pride, če se spremenijo dejanske okoliščine, na podlagi katerih kolizijske norme iz tega protokola napotujejo na pravo, ki se uporablja za preživninske obveznosti. Ker po izdaji sklepa z dne 10. decembra 2014 nobena od strank preživninske obveznosti ni spremenila običajnega prebivališča, po mnenju pritožbenega sodišča ni moglo priti do spremembe prava, ki se uporabi za to obveznost. Po mnenju tega sodišča bi, če bi se sprejelo drugačno stališče, to je, da lahko do spremembe prava, ki se uporablja, pride tudi brez spremembe takih dejanskih okoliščin, to lahko vodilo do položaja, ko bi se konkurirajoče zahtevke za zvišanje oziroma znižanje preživnine presojalo na podlagi različnih prav.

15. Zavezanec se je zoper sklep z dne 9. marca 2016 pritožil na predložitveno sodišče. Po mnenju vlagatelja bi se moralo za presojo preživninske obveznosti uporabiti italijansko pravo. Poleg tega naj bi bilo treba ob pravilni uporabi tega prava zahtevku za znižanje preživnine ugoditi.

IV. Vprašanji za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

16. V teh okoliščinah je Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v povezavi s členom 3 tega protokola razlagati tako, da se za zahtevek zavezanca za znižanje zneska preživnine, določenega s pravnomočno odločbo, zaradi spremembe dohodkov, uporabi pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, tudi če je dotedanji znesek preživnine na njegovo zahtevo v skladu s členom 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 določilo sodišče v skladu s pravom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ki se ni spremenilo?

Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:

2. Ali je treba člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 razlagati tako, da se upravičenec na pristojni organ države običajnega prebivališča zavezanca ‚obrne‘ tudi s tem, da se v postopek, ki ga je zavezanec sprožil pri tem organu, v smislu člena 5 Uredbe št. 4/2009 spusti z nasprotovanjem zahtevku?“

17. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je v sodno tajništvo Sodišča prispel 25. aprila 2017.

18. Pisna stališča so predstavili A. Mölk, portugalska vlada in Evropska komisija.

V. Analiza

A. Prvo vprašanje

19. Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu izvedeti, ali samo dejstvo, da je upravičenka na organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, vložila zahtevek za določitev preživnine v svojo korist in da je ta organ sprejel odločbo na podlagi prava te države (člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007), pomeni, da je treba pravo te države uporabiti tudi

v postopku, ki ga je zavezanec kasneje sprožil zaradi spremembe višine preživnine. Kot izhaja iz besedila tega vprašanja in dejanskih okoliščin, ki so bile navedene v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, gre tukaj za položaj, v katerem se običajno prebivališče zavezanca ni spremenilo. Poleg tega iz besedila tega predloga izhaja, da se tudi običajno prebivališče upravičenke ni spremenilo.

20. Predložitveno sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe navaja dve različni stališči v zvezi s to težavo.

21. Po prvem stališču se člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 uporablja le v postopkih, ki jih začne upravičenec. V tem kontekstu se predložitveno sodišče sklicuje predvsem na poročilo A. Bonomija.[5] V točki 67 tega poročila je pojasnjeno, da je uporaba prava sodišča v zadevi upravičena, če upravičenec preživninski zahtevek uveljavlja pred pristojnim organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Če pa bi se pravo sodišča (pravo države kraja običajnega prebivališča zavezanca) uporabilo v primeru, v katerem postopek začne zavezanec, bi bilo to pretirano.

22. Predložitveno sodišče navaja, da se to stališče podpira v pravni teoriji. Navaja se namreč, da se za preživninske obveznosti v postopkih, ki jih začne zavezanec, uporabi pravo države, v kateri ima običajno prebivališče upravičenec (člen 3(1) Haaškega protokola iz leta 2007).

23. Po drugem stališču je treba pravo, na podlagi katerega je bilo v postopku, ki ga je začel upravičenec, najprej odločeno o preživnini, uporabiti tudi v naslednjem postopku, ki ga začne zavezanec. V nasprotnem primeru bi lahko zavezanec že po razmeroma kratkem času začel nov postopek, v katerem se ne bi uporabilo pravo države, na podlagi katerega je bila prej dosojena preživnina v korist upravičenca. To bi vodilo do omejitve pravice upravičenca do izbora prava države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, kot prava, ki se uporablja za preživninsko obveznost.

1. Stališča strank

24. Alexander Mölk trdi, da člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 določa pravo, ki se uporablja za preživninske obveznosti, le za postopke, ki jih upravičenec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Ta določba pa naj se ne bi uporabila v postopkih, ki jih začne zavezanec.

25. V tej smeri gre tudi stališče Komisije, ki opozarja, da je člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 izjema, ki jo je treba razlagati ozko. Komisija se v tem kontekstu sklicuje na točko 67 poročila A. Bonomija in pojasnjuje, da se člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 ne uporablja v postopkih, ki jih zavezanec začne pred organom države, v kateri ima ta zavezanec običajno prebivališče. Dejansko lahko to včasih povzroči, da se uporabi pravo države, ki ni pravo, na podlagi katerega je bilo o preživnini odločeno v prejšnjem postopku, ki ga je začel upravičenec. Vendar pa je to tveganje po mnenju Komisije sestavni del sistema kolizijskih norm, ki je bil uveden s Haaškim protokolom iz leta 2007.

26. Portugalska vlada poleg tega meni, da člen 4 Haaškega protokola iz leta 2007 določa posebne kolizijske norme, katerih cilj je postaviti nekatere kategorije preživninskih upravičencev v boljši položaj. Upravičenec lahko tako, da se obrne na organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, povzroči uporabo *lex fori* kot prava, ki se uporablja za presojo preživninske obveznosti.

5 Obrazložitveno poročilo A. Bonomija v zvezi s Haaškim protokolom iz leta 2007, *Actes et documents de la Vingt et unième session de la Conférence de La Haye (2007)*, ki je dostopno tudi v elektronski obliki: https://www.hcch.net/fr/publications-and-studies/details4/?pid=4898&dtid=3. Dejansko obrazložitvena poročila k aktom, pripravljenim v okviru Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu, niso zavezujoča. So pa vir dragocenih napotkov za razlago njihovih določb. S temi akti se želi namreč pojasniti namen posamičnih aktov, pripravljenih v okviru Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu, ki so ga želele doseči delegacije, ki so sodelovale pri njihovi pripravi. Glej https://www.hcch.net/fr/publications-and-studies/publications2/explanatory-reports.

Tako naj bi se moralo ob nespremenjenih dejanskih okoliščinah pravo te države uporabiti tudi za presojo preživninske obveznosti v naslednjih postopkih. Po mnenju te vlade bi drugačno stališče vodilo do položaja, v katerem bi se o konkurirajočih zahtevkih za zvišanje oziroma znižanje preživnine odločalo na podlagi različnih prav.

2. Uvodno pojasnilo

27. Najprej je treba opozoriti, da se prvo vprašanje za predhodno odločanje v bistvu ne nanaša na to, ali je treba v postopku v glavni stvari uporabiti člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007. Na to se namreč nanaša drugo vprašanje za predhodno odločanje. S prvim vprašanjem želi predložitveno sodišče ugotoviti, ali se učinki uporabe člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v enem postopku raztezajo tudi na poznejše postopke, ki se nanašajo na isto preživninsko obveznost, natančneje na postopek, ki ga je zavezanec začel zaradi znižanja preživnine.

28. Menim, da to pomeni, da pri jezikovni razlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 ni mogoče priti do enoznačnega sklepa, kako odgovoriti na prvo vprašanje za predhodno odločanje. Iz te določbe je namreč jasno razvidno, da se *lex fori* uporabi v postopku, ki ga je upravičenec začel pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Iz te določbe pa ni razvidno, ali uporaba *lex fori* v takem postopku učinkuje tudi v poznejših postopkih, ki se nanašajo na isto preživninsko obveznost in jih začne zavezanec. Tako ugotavljam, da je treba prvo vprašanje za predhodno odločanje obravnavati glede na sistematiko Haaškega protokola iz leta 2007 in *ratio legis* člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007.

3. Uporaba lex fori na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 glede na druge določbe tega protokola, ki omogočajo izbiro prava, ki se uporablja za preživninske obveznosti

a) Člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 kot določba, ki upravičencu omogoča izbiro prava, ki se uporablja za preživninsko obveznost

29. Stališče portugalske vlade – podobno kot nekateri preudarki predložitvenega sodišča – temelji na prepričanju, da bi se z zavrnitvijo uporabe – v poznejšem postopku – prava, ki se je na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 uporabilo v prejšnjem postopku, omejile pravice upravičenca, ki jih vsebuje ta določba. To stališče temelji na predpostavki, da ima upravičenec možnost, da izbere pravo, ki se uporablja za preživninsko obveznost, tako da svoj preživninski zahtevek naslovi na organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče.

30. Vendar pa imam pomisleke glede tega, ali to stališče pravilno odraža vlogo člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v sistemu kolizijskih norm, ki jih vsebuje ta protokol.

31. Na podlagi Haaškega protokola iz leta 2007 je pravo, ki se načeloma uporablja za preživninsko obveznost, pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče (člen 3(1) tega protokola). Za nekatere kategorije preživninskih obveznosti pa so ustvarjalci Haaškega protokola iz leta 2007 določili posebne kolizijske norme. Tu gre zlasti za preživnine staršev v korist njihovih otrok (člen 4(1)(a) Haaškega protokola iz leta 2007).

32. Namen kolizijskih norm iz člena 4(2), (3) in (4) Haaškega protokola iz leta 2007 je določitev prava, ki se lahko subsidiarno uporabi kot pravo, ki se uporabi za presojo preživninske obveznosti, če na podlagi prava, ki se načeloma uporablja za to obveznost, upravičenec ne more dobiti preživnine od zavezanca.

33. V postopkih, v katerih se uporablja člen 4(2) Haaškega protokola iz leta 2007, je v skladu s členom 3 tega protokola pravo, ki se načeloma uporablja za preživninsko obveznost, pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče. Če upravičenec na podlagi tega prava ne more dobiti preživnine, se nato uporabi pravo sodišča (člen 4(2) Haaškega protokola iz leta 2007).[6] Nazadnje, če upravičenec na podlagi tega prava ne more dobiti preživnine, se uporabi pravo države, katere državljanstvo imata obe stranki (člen 4(4) protokola).

34. Na drugačen način je urejeno zaporedje prav, ki se lahko uporabijo za presojo preživninske obveznosti, v primerih, v katerih se uporablja člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007. Če se namreč upravičenec obrne na organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, se uporablja pravo te države (*lex fori*). Če upravičenec od zavezanca na podlagi *lex fori* ne more dobiti preživnine, se nato uporabi pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče.

35. To pomeni, da lahko upravičenec s tem, da se odloči, da bo preživninski zahtevek vložil na organu države kraja običajnega prebivališča zavezanca, vpliva na to, katero pravo se bo načeloma uporabilo za presojo preživninske obveznosti. V postopkih pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, pa upravičenec ne more zahtevati, da bi se kot pravo, ki se načeloma uporablja za preživninsko obveznost, namesto *lex fori* uporabilo pravo države, v kateri ima sam običajno prebivališče. To pravo se lahko uporabi šele subsidiarno, če na podlagi *lex fori* upravičenec od zavezanca ne more dobiti preživnine. Člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 se tako ne nanaša na izbor prava, ki se uporablja, v ozkem pomenu tega pojma. Tu gre bolj za institut, pri katerem se pravo izbere posredno, oziroma – kot je Sodišče v sodni praksi navedlo v nekoliko drugačnem kontekstu – za izbiro prava *de facto*.[7]

36. Ob upoštevanju te lastnosti člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 je treba po mojem mnenju ugotoviti, ali bi morali biti učinki uporabe te določbe izenačeni z neposredno izbiro prava, ki se uporablja za preživninsko obveznost, ki načeloma vpliva na vse postopke, ki se nanašajo na določeno preživninsko obveznost.

b) Učinki uporabe lex fori *v postopku, ki ga je začel upravičenec*

37. Naj spomnim, da imajo na podlagi Haaškega protokola iz leta 2007 stranke možnost, da povzročijo nekakšno „ustalitev“ prava, ki se uporablja za preživninsko obveznost, tako da izberejo pravo, ki se uporablja, na podlagi člena 8(1) Haaškega protokola iz leta 2007. Izbira, opravljena na podlagi te določbe, načeloma učinkuje v vseh postopkih, ki se nanašajo na neko preživninsko obveznost.

38. Pomisleke predložitvenega sodišča je mogoče tako strniti v naslednje vprašanje: ali je treba možnost upravičenca, da z začetkom postopka pred organom države kraja običajnega prebivališča zavezanca vpliva na določitev prava, ki se uporablja, glede učinkov izenačiti z izbiro prava, ki se uporablja, ki jo stranki opravita na podlagi člena 8 Haaškega protokola iz leta 2007.

6 Pomembno je, da – razen v položaju, v katerem pride do spremembe običajnega prebivališča strank preživninske obveznosti – taka možnost obstaja le, če pravo sodišča ni pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče. Glej moje sklepne predloge z dne 30. januarja 2018 v zadevi KP (C-83/17, EU:C:2018:46, točki 48 in 49).

7 V sodbi z dne 28. julija 2016, Verein für Konsumenteninformation (C-191/15, EU:C:2016:612, točka 47) je Sodišče pojasnilo, da je mogoče pri izboru prava, ki se uporabi za pogodbeno obveznost na podlagi člena 4(3) Uredbe (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I) (UL 2008, L 177, str. 6) v nekaterih primerih „*de facto* […] izbra[ti] pravo“, ki mora veljati za nepogodbeno obveznost. Na ta način se je Sodišče navezalo na delitev, ustaljeno v pravni teoriji, na neposredno in posredno izbiro prava, ki se uporablja (J. Basedow, The Law of Open Societies - Private Ordering and Public Regulation of International Relations, *Recueil des cours de l'Académie de la Haye*, vol. 360, 2013, str. 239 in naslednje), ki se je včasih imenovala tudi posredni vpliv na določitev prava, ki se uporablja (M. Pazdan, *Kolizyjnoprawny wybór prawa a inne przejawy autonomii woli w prawie prywatnym międzynarodowym*, v: A. Matlak, S. Stanisławkska-Koc (red.), *Spory o własność intelektualną. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorom Janoszowi Barcie i Ryszardowi Markiewiczowi*, Varšava, Wolters Kluwer Polska 2013, str. 782 in naslednje).

39. Stranki lahko na podlagi člena 8 Haaškega protokola iz leta 2007 izbereta enega od nekaj prav. Na podlagi člena 8(b) tega protokola se lahko ta izbira opravi zlasti tako, da se kot pravo, ki se uporablja, določi pravo države, v kateri ima ena od strank preživninske obveznosti v času izbire običajno prebivališče. Pomembno je, da se pravo države, v kateri ima ena od strank običajno prebivališče, uporabi kot izbrano pravo v vsakem postopku, ki se nanaša na to preživninsko obveznost, ne glede na to, ali konkretni postopek vodi organ te države.

40. Člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 pa temelji na drugem pristopu. Tu gre izključno za uporabo *lex fori* v postopkih, ki jih upravičenec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Za razliko od izbire prava na podlagi člena 8 Haaškega protokola iz leta 2007, cilj člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 ni „ustalitev“ prava, ki se uporabi za določeno preživninsko obveznost, tako, da bi se kot pravo, ki se uporablja, uporabilo v vsakem postopku, ki se nanaša na določeno preživninsko obveznost.

41. Poleg tega se v Haaškem protokolu iz leta 2007 učinki izbire prava, ki se uporablja, na podlagi člena 8 tega protokola jasno razlikujejo od izbire na podlagi člena 7 tega protokola. Zadnja določba omogoča možnost izbire *lex fori* za namene določenega postopka. Izbira na podlagi te določbe zato ne učinkuje na poznejše postopke, ki se nanašajo na isto preživninsko obveznost.

42. Ustvarjalci protokola so tako želeli, da je lahko včasih izbira prava za namen določenega postopka v interesu strank preživninske obveznosti, čeprav lahko načeloma kasneje vsaka od njih začne nov postopek, na katerega ta izbira ne bo vplivala. Na podlagi Haaškega protokola iz leta 2007 tako ni mogoče izključiti možnosti uporabe različnih prav, ki se uporabijo, v poznejših postopkih, ki tečejo med istimi strankami. Zdi se, da je taka rešitev zapisana v sistemu kolizijskih norm, ki ga vsebuje ta protokol.

43. Tako mislim, da učinki uporabe *lex fori* na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v postopku, ki ga je začel upravičenec pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, niso enaki učinkom izbire prava, ki se uporablja, na podlagi člena 8 tega protokola. Učinki uporabe *lex fori* na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 so v določeni meri podobni učinkom izbire prava, ki se uporablja, za namene določenega postopka na podlagi člena 7 Haaškega protokola iz leta 2007. Uporaba prava države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v postopku, ki ga je začel upravičenec, tako ne pomeni, da se mora isto pravo uporabiti tudi v poznejšem postopku, ki ga začne zavezanec.

c) Omejitev učinkov izbire prava, ki se uporablja, na podlagi določb Haaškega protokola iz leta 2007

44. V prid stališča, da uporaba *lex fori* v postopku, ki ga je začel upravičenec, ne učinkuje v poznejših postopkih, ki jih je začel zavezanec, govori tudi obstoj določenih omejitev, ki se nanašajo na izbiro prava na podlagi člena 8 Haaškega protokola iz leta 2007, ki se ne uporabljajo v primeru izbora na podlagi člena 7 tega protokola.

45. Prvič, v skladu s členom 8(3) Haaškega protokola iz leta 2007 se pravo ne more izbrati, če gre za preživnino, ki pripada osebi, ki ni dopolnila 18 let. [8]

8 Postopek v glavni stvari se je dejansko začel leta 2015, medtem ko je bila upravičenka v postopku v glavni stvari rojena leta 1996. To pomeni, da je imela pred začetkom postopka v glavni stvari upravičenka več kot 18 let. Vendar pa ni jasno, ali je upravičenka to starost dosegla že ob začetku postopka, v katerem je bil izdan sklep z dne 10. oktobra 2014. To pa ni odločilno za analizo prvega vprašanja za predhodno odločanje. Razlaga člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007, ki jo bo Sodišče sprejelo v sodbi, ki bo izdana v tej zadevi, se bo uporabljala tudi v drugih dejanskih okoliščinah, ki niso enake tem v postopku v glavni stvari.

46. Tovrstna omejitev dopustnosti izbire prava v členu 7 Haaškega protokola iz leta 2007 ni bila določena. V točki 111 poročila A. Bonomija je to razloženo tako, da so tveganja za stranki preživninske obveznosti v primeru izbire za namene določenega postopka manjša kot v primeru izbire na podlagi člena 8 tega protokola, ki učinkuje trajno, v vseh postopkih, ki se nanašajo na isto preživninsko obveznost. To pomeni, da lahko tudi oseba, ki ni dopolnila 18 let, na podlagi člena 7 Haaškega protokola iz leta 2007 skupaj z zavezancem izbere pravo, ki se uporablja, za namen določenega postopka.

47. Analogna omejitev dopustnosti posredne izbire prava, ki se uporablja, tako da upravičenec začne postopek pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, v členu 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 ni bila tako jasno določena. Ta določba se namreč med drugim nanaša na postopke, ki se nanašajo na preživnine, ki jih starši plačujejo svojim otrokom (člen 4(1)(a) Haaškega protokola iz leta 2007). Tako gre tu tudi za preživnine v korist oseb, ki niso dopolnile 18 let. Gre tako za osebe, ki na podlagi člena 8(1) Haaškega protokola iz leta 2007 zaradi omejitve iz člena 8(3) tega protokola ne bi mogle izbrati prava, ki se uporablja.

48. Po mojem mnenju se tudi pravo, ki se uporablja na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007, uporabi izključno za določen postopek, ki ga je upravičenec začel pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Drugačna rešitev, v skladu s katero bi uporaba prava države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, učinkovala tudi v poznejših postopkih, ki jih začne zavezanec, bi omogočala obid prepovedi iz člena 8(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v primerih, v katerih upravičenec ni dopolnil 18 let.[9]

49. Drugič, člen 8(5) Haaškega protokola iz leta 2007 določa, da se izbrano pravo ne uporabi, če bi imela uporaba tega prava za katero koli stranko očitno nepoštene ali neprimerne posledice, razen če sta bili stranki v trenutku določitve prava v celoti seznanjeni s posledicami svoje odločitve in sta se posledic zavedali. Člen 7 Haaškega protokola iz leta 2007 take omejitve ne določa.

50. Tudi člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 uporabe prava države, v kateri ima običajno prebivališče zavezanec, ne pogojuje s tem, kakšni so učinki prava te države za stranki preživninske obveznosti. To pomeni, da – kot je bilo pojasnjeno v točki 66 poročila A. Bonomija – se *lex fori* v postopkih, ki jih upravičenec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, uporablja tudi takrat, kadar je to pravo za upravičenca manj ugodno kot pravo kraja običajnega prebivališča tega upravičenca. To, da člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 ne vsebuje podobne rešitve kot člen 8(5) Haaškega protokola iz leta 2007, je mogoče pojasniti s tem, da določitev *lex fori* kot prava, ki se uporablja za presojo preživninske obveznosti, ni trajna.

51. Tako ugotavljam, da zgoraj navedene razlike med členom 8 in členom 4(3) Haaškega protokola govorijo v prid stališču, da uporaba *lex fori* na podlagi zadnjenavedene določbe v postopku, ki ga upravičenec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ne pomeni, da bi se moralo to pravo uporabiti tudi v poznejših postopkih, ki jih začne zavezanec.

52. Čeprav se mi zdi, da so ugotovitve sistematične razlage Haaškega protokola iz leta 2007 enoznačne, jih v nadaljevanju tehtam z *ratio legis* člena 4(3) tega protokola.

9 Na to vprašanje sem opozoril v svojih sklepnih predlogih v zadevi KP (C-83/17, EU:C:2018:46, opomba 23).

4. Ratio legis *uporabe* lex fori *na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007*

53. Glede na pojasnila v točki 66 poročila A. Bonomija je glavni razlog, zaradi katerega člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 določa uporabo *lex fori* v postopkih, ki jih upravičenec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, izogibanje položajem, v katerih bi sodišče za preživninsko zadevo uporabljalo tuje pravo. To bi bilo namreč lahko zamudno in bi lahko ustvarjalo nepotrebne stroške.[10]

54. V tem kontekstu bi želel opozoriti na neko značilnost postopka, v katerem je predložitveno sodišče vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe. Zavezanec je postopek v glavni stvari proti preživninski upravičenki začel pred sodiščem države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče (avstrijsko sodišče).

55. V mednarodnem civilnem procesnem pravu je široko sprejeta rešitev, da lahko tožeča stranka začne postopek pred sodišči države, ki je na določen način povezana z osebo tožene stranke. Tu gre lahko zlasti za kraj običajnega prebivališča tožene stranke. Taka rešitev je odraz načela *actor sequitur forum rei.*[11]

56. Nekatera pravila o pristojnosti določajo odstopanja od tega načela. Vendar pa so to izjeme. Tako je na primer na podlagi Uredbe št. 4/2009, ki preživninskemu upravičencu omogoča začetek postopkov proti zavezancu pred sodiščem kraja običajnega prebivališča upravičenca. Uredba št. 4/2009 pa ne vsebuje podobnega pravila, ki bi zavezancu omogočalo začetek postopkov proti upravičencu pred sodišči kraja običajnega prebivališča zavezanca. To izhaja iz domneve, da je preživninski upravičenec „šibkejša stranka“, ki na področju pristojnosti potrebuje dodatno zaščito.

57. To pomeni, da se v okoliščinah, kakršne so te, na katere se nanaša ta zadeva, glavni postopek vodi pred sodiščem, ki načeloma ni pristojno za obravnavanje preživninskih zadev, ki jih zavezanec sproži proti upravičencu. Iz besedila drugega vprašanja za predhodno odločanje pa bi lahko izhajalo, da se je prvostopenjsko sodišče razglasilo za pristojno za obravnavanje zadeve, ker se je upravičenec spustil v spor, ne da bi ugovarjal pristojnosti tega sodišča. Možnost, da sodišče, ki načeloma ni pristojno za obravnavanje preživninske zadeve, pridobi pristojnost zaradi tega, ker se je upravičenec spustil v spor, določa člen 5 Uredbe št. 4/2009. Sklic na to določbo sicer vsebuje tudi besedilo drugega vprašanja za predhodno odločanje.

58. Če bi v okoliščinah, kakršne so te v obravnavani zadevi, upravičenec ugovarjal pristojnosti prvostopenjskega sodišča v postopku v glavni stvari, bi se to sodišče gotovo razglasilo za nepristojno za obravnavo zadeve. V tem primeru bi moral zavezanec začeti postopek pred sodiščem kraja običajnega prebivališča preživninskega upravičenca (italijanskim sodiščem). Za to sodišče pravo kraja običajnega prebivališča zavezanca (avstrijsko pravo), na podlagi katerega je bilo o preživnini odločeno v sklepu z dne 10. oktobra 2014, ne bi bilo *lex fori*, temveč tuje pravo.

59. Dejstvo, da bodo v postopku v glavni stvari avstrijska sodišča uporabljala avstrijsko pravo, tako ne more govoriti v prid temu, da naj se na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da uporaba *lex fori* na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v postopku, ki ga začne upravičenec, povzroči, da se to pravo uporabi tudi v postopku, ki ga kasneje začne zavezanec.

10 Glej tudi L. Walker, Maintenance and Child Support in Private International Law, Oxford – Portland, Hart Publishing 2015, str. 83. Ta rešitev je tako drugačna od rešitve, ki je bila sprejeta v členu 4(2) Haaškega protokola iz leta 2007. V tej določbi ima *lex fori* subsidiarno vlogo. V skladu s členom 4(2) Haaškega protokola iz leta 2007 se *lex fori* uporablja samo, če upravičenec na podlagi prava, ki se načeloma uporablja za preživninsko obveznost, to je prava države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, ne more dobiti preživnine. Tako tu ne gre za pospešitev postopka in znižanje njegovih stroškov, ker je pravo, ki se načeloma uporablja, tako ali tako pravo države, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče. Seveda to ni nujno pravo države, v kateri ima sedež sodišče. V takih primerih se člen 4(2) Haaškega protokola iz leta 2007 praviloma ne uporablja. Glej moje sklepne predloge v zadevi KP (C-83/17, EU:C:2018:46, točki 48 in 49).

11 V. Lazić, Procedural Justice for 'Weaker Parties' in Cross-Border Litigation under the EU Regulatory Scheme, *Utrecht Law Review 2014*, vol. 10, issue 4, str. 105, opomba 38.

60. Postopek v glavni stvari se dejansko vodi pred sodiščem kraja običajnega prebivališča zavezanca (avstrijskim sodiščem), za katerega je pravo države, na podlagi katerega je bilo o preživnini odločeno prej, l*ex fori*.

61. Za tak položaj pa ne bi šlo v primeru, v katerem bi zavezanec zahtevek za znižanje preživnine vložil na sodišču, ki je načeloma pristojno za obravnavo tega zahtevka (sodišče države, v kateri ima upravičenec kraj običajnega prebivališča). V takem položaju bi se pravo države, v kateri ima kraj običajnega prebivališča zavezanec, na podlagi katerega je bilo o preživnini odločeno v sklepu z dne 10. oktobra 2014, uporabilo kljub predpostavki, na kateri temelji člen 4(3) tega protokola. Vendar pa to ne bi bilo *lex fori*.

62. Zato, tudi glede na *ratio legis* člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007, uporaba *lex fori* na podlagi te določbe v postopku, ki ga upravičenec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ne pomeni, da je treba to pravo uporabiti tudi v poznejših postopkih, ki jih začne zavezanec.

5. Uporaba različnih prav, ki se uporabljajo, v okviru postopkov za zvišanje in znižanje preživnine

63. Razumem argument portugalske vlade, ki navaja, da lahko pritrdilni odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje vodi do položaja, v katerem bi se o konkurirajočih zahtevkih za zvišanje oziroma znižanje preživnine odločalo na podlagi dveh različnih prav, ki se uporabljata.

64. Vendar pa se glede tega strinjam s stališčem Komisije, ki opozarja, da je taka možnost zapisana v sistemu kolizijskih norm, ki ga vsebuje Haaški protokol iz leta 2007. Poleg tega sem v točki 42 teh sklepnih predlogov opozoril, da je možnost uporabe različnih prav, ki se uporabljajo, za preživninsko obveznost v nadaljnjih postopkih, ki se vodijo med istima strankama, neposredna posledica izbire prava, ki se uporablja za določen postopek, na podlagi člena 7 Haaškega protokola iz leta 2007.

65. Tako ugotavljam, da potreba po uporabi različnih prav, ki se uporabljajo, v poznejših postopkih, ki se nanašajo na isto preživninsko obveznost, ne govori v prid odstopanju od sistematične in teleološke razlage člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007, v skladu s katero se učinki uporabe *lex fori* v postopku, ki ga upravičenec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, izčrpajo v tem postopku.

66. Ob upoštevanju tega predlagam, naj Sodišče na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori: člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 je treba razlagati tako, da odločba o preživnini na podlagi prava sodišča, ki odloča v postopku, ki ga je upravičenec zoper zavezanca začel pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ne učinkuje tako, da bi se pravo te države uporabilo v kasnejšem postopku, ki ga zavezanec začne proti upravičencu z namenom znižanja preživnine.

B. Drugo vprašanje

67. Drugo vprašanje za predhodno odločanje je bilo postavljeno za primer, če bi Sodišče ugotovilo, da v okoliščinah, kakršne so v postopku v glavni stvari, za uporabo prava države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ne zadostuje dejstvo, da je bilo na podlagi tega prava že prej odločeno o preživnini. Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem za predhodno odločanje ugotoviti, ali ima to, da se upravičenec spusti v spor pred organom, ki načeloma ni pristojen za obravnavo preživninske zadeve, enake učinke, kot če se „upravičenec obrn[e] na pristojni organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče“ v smislu člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007. To bi pomenilo, da je treba pravo države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, v postopku v glavni stvari uporabiti kot pravo sodišča.

68. V tem kontekstu predložitveno sodišče opozarja, da lahko v položaju, v katerem zavezanec zahtevek, ki se nanaša na preživnino, vloži na organu kraja svojega običajnega prebivališča, upravičenec ugovarja pristojnosti tega organa.[12] Predložitveno sodišče se sprašuje, ali je treba zato sprejeti stališče, da se je upravičenec, ki se je spustil v spor in ni ugovarjal pristojnosti organa, s tem dejansko „obrnil na pristojni organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče“ v smislu člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007.

69. Alexander Mölk in Komisija predlagata, naj se na drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovori nikalno. Portugalska vlada pa opozarja, da odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje, ki ga predlaga ta vlada, vpliva tudi na odgovor na drugo vprašanje za predhodno odločanje.

70. Za odgovor na drugo vprašanje za predhodno odločanje je treba torej pristopiti k razlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007, da bi se ugotovilo, ali se ta določba v postopku v glavni stvari uporablja.

1. Uporaba lex fori *v postopkih, ki jih začne zavezanec, glede na jezikovno razlago člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 in sistematično razlago tega protokola*

71. Naj spomnim, da se člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 uporablja le za ozko kategorijo preživninskih obveznosti in to izključno v določeni procesni konfiguraciji. Ta določba se uporablja, med drugim, za preživninske obveznosti staršev do njihovih otrok (člen 4(1)(a) Haaškega protokola iz leta 2007). Poleg tega se ne uporablja za vsak postopek, ki se nanaša na preživnine, ki jih starši plačujejo otrokom. Ta določba se uporablja izključno, „če se je upravičenec obrnil na pristojni organ države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče“.

72. Ne dvomim, da je člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 določba, ki je izjema. Nikakor se ne sme razlagati široko. Nič ne kaže na to, da bi se moral člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 uporabljati tudi v položaju, v katerem zavezanec začne postopek pred organom kraja svojega običajnega prebivališča. To bi namreč pomenilo, da bi se ta določba uporabila v vseh postopkih, ki se vodijo pred organom kraja običajnega prebivališča zavezanca.

73. Poleg tega je v členu 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 področje uporabe tega člena določeno s pogoji, ki se nanašajo na določen sklop procesnih okoliščin. Gre za to, da upravičenec začne postopek pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. Takih pogojev pa, na primer, člen 4(2) in (4) Haaškega protokola iz leta 2007 ne vsebuje.

74. Ustvarjalci Haaškega protokola iz leta 2007 so tako člen 4(3) tega protokola opremili z besedilom, iz katerega izhaja, da ga je mogoče uporabiti v primeru, da je podan določen sklop procesnih okoliščin, kar je očitno drugače od ostalih določb člena 4 tega protokola. Glede na to, da je člen 4(3) izjema, se po mojem mnenju ne sme razlagati široko, tako da bi se ugotovilo, da bi se morala ta določba uporabiti tudi v postopku, ki ga začne zavezanec. Drugačna razlaga bi lahko v nekaterih primerih vodila do uporabe člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v postopkih, v katerih bi se moral uporabiti člen 4(2) tega protokola.

75. Tako ugotavljam, da rezultati jezikovne razlage člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 in sistematične razlage tega protokola enoznačno izključujejo možnost uporabe *lex fori* v postopkih, ki jih zavezanec začne proti upravičencu pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče.

12 Glej tudi točke od 54 do 58 teh sklepnih predlogov.

2. Uporaba člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 v postopkih, ki jih začne zavezanec, glede na ratio legis *te določbe.*

76. Dejansko opažam določene prednosti uporabe *lex fori* v postopku, ki ga zavezanec začne pred organom države, v kateri ima običajno prebivališče. Taka rešitev bi lahko včasih prispevala k pospešitvi postopka in znižanju stroškov, povezanih s potrebo po tem, da organ, pristojen za odločanje o preživnini, ugotavlja vsebino tujega prava.

77. Vendar pa to, da se upravičenec spusti v spor in da ne ugovarja pristojnosti, ne pomeni, da se upravičenec strinja z uporabo določenega prava, ki se uporablja. V nekaterih primerih ima lahko upravičenec interes, da zadevo obravnava organ kraja običajnega prebivališča zavezanca. Ti razlogi pa ne pomenijo nujno, da je v interesu upravičenca to, da se zadeva obravnava na podlagi prava države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče.

78. Proti stališču, da se člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 uporablja v postopku pred organom, ki je pridobil pristojnost zaradi tega, ker se je upravičenec spustil v spor, govorijo tudi pojasnila iz točke 114 poročila A. Bonomija.

79. V tem poročilu je pojasnjeno, da po eni strani možnost izbora *lex fori* kot prava, ki se na podlagi člena 7 Haaškega protokola iz leta 2007 uporablja za namene določenega postopka, nima pomena v postopkih, ki jih začne upravičenec (ki spada v eno od kategorij, navedenih v členu 4(1) tega protokola) pred organi države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče. V položaju, v katerem upravičenec začne postopek pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, se *lex fori* uporablja kot pravo, ki se uporablja za preživninsko obveznost, na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007. Po drugi strani lahko upravičenec in zavezanec *lex fori* na podlagi člena 7 Haaškega protokola iz leta 2007 izbereta kot pravo, ki se uporablja za namene določenega postopka, v položaju, ko zavezanec zahtevek v zvezi s preživnino naslovi na organ države, v kateri ima ta zavezanec običajno prebivališče, če je ta organ pristojen za obravnavo dane zadeve.

80. V točki 57 teh sklepnih predlogov sem že pojasnil, da organ države, v kateri ima zavezanec kraj običajnega prebivališča, lahko pridobi pristojnost za vodenje postopka, ki ga je začel ta zavezanec, zlasti če se upravičenec spusti v spor. V tem primeru gre tako za take okoliščine, na kakršne se nanaša drugo vprašanje za predhodno odločanje.

81. Glede na pojasnila iz točke 114 poročila A. Bonomija bi lahko stranki v postopku v glavni stvari *lex fori* na podlagi člena 7 Haaškega protokola iz leta 2007 izbrali kot pravo, ki se uporablja za namene določenega postopka. To pomeni, da se v tem postopku člen 4(3) tega protokola ne uporablja. V nasprotnem primeru izbor *lex fori* za namene določenega postopka ne bi bil mogoč, ker bi bilo to pravo že pravo, ki se uporablja, na podlagi člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007.

82. Če povzamem, na podlagi teleološke razlage nisem našel prepričljivih argumentov, ki bi utemeljevali drugačno rešitev, kot je ta, ki izhaja iz rezultatov jezikovne in sistematične razlage člena 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007. Po mojem mnenju tako ni utemeljenih razlogov, da bi se samo zato, ker se je upravičenec spustil v postopek in ni ugovarjal pristojnosti organa, pred katerim teče ta postopek, štelo, da je začel postopek.

83. Glede na zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj na to vprašanje odgovori: člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 je treba razlagati tako, da se ta določba ne uporabi v položaju, v katerem se upravičenec spusti v spor v postopku, ki ga zavezanec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ne glede na to, da zaradi tega, ker se je upravičenec spustil v spor, ta organ na podlagi člena 5 Uredbe št. 4/2009 pridobi pristojnost za vodenje postopka.

VI. Predlog

84. Glede na zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je vložilo Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija), odgovori:

1. Člen 4(3) Haaškega protokola z dne 23. novembra 2007 o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, ki je vsebovan v Prilogi k Sklepu Sveta z dne 30. novembra 2009 (2009/941/ES), je treba razlagati tako, da odločba o preživnini na podlagi prava sodišča, ki odloča v postopku, ki ga je upravičenec zoper zavezanca začel pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ne učinkuje tako, da bi se pravo te države uporabilo v kasnejšem postopku, ki ga zavezanec začne proti upravičencu zaradi znižanja preživnine.

2. Člen 4(3) Haaškega protokola iz leta 2007 je treba razlagati tako, da se ta določba ne uporabi v položaju, v katerem se upravičenec spusti v spor v postopku, ki ga zavezanec začne pred organom države, v kateri ima zavezanec običajno prebivališče, ne glede na to, da zaradi tega, ker se je upravičenec spustil v spor, ta organ na podlagi člena 5 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah pridobi pristojnost za vodenje postopka.